

DICCIONARI

A

Abajoèra: nabiu
Abonatge: abonament
Agla: àguila
Aiguavèr: vessant
Apertier: pertànyer
Arbes: arbres
Arbilhon: arbust
Arèu: boix grèvol
Arrat: ratolí
Arribes: ribes del riu
Arriu: riu
Arrocàs: penya-segat
Arrominguères: esbarzer
Auca: augment
Aubargèr: boixerola
Audèth: ocell
Apin: alpi
Aueràs: avellana
Auerassèr: avellaner
Auet: avet

B

Bedoth: bedoll
Besonh: necessitat. *Auer de besonh:* necessitar
Besurp: moixera de guilla
Bò: bou
Borruguèr: arc blanc
Bòsqui: boscos
Broma: núvol

C

Cabiròu: cabirol
Calhau: còdol
Campar: observar
Can: gos. També es diu *gosset*.
Cap-arròi: cap-roig
Carròta: pastanaga
Casse: roure
Caulet: cols
Cauva: cova
Cede: pèsol
Ceridèr: cirerer
Cemalha: sargantana
Cèrvi: cérvol
Cèu: cel
Cistalha: cistell
Cojardet: carbassó
Conquest: conca del riu
Corbassi: corbs
Cors: curs de l'aigua
Clauvisses: cloïsses

D

Debit: cabal
Desnivèu: desnivell
Dilhèu: potses
Diuersitat: diversitat
Dubertura: obertura

E

Èrba: herba
Esbaussar: esfondrar
Escara: nou
Escarèr: noguer
Especiau: Especial
Esquiro: esquiro

G

Gai: gaig
Gargolha: granota
Gauèc: neret
Gèu: gel
Gimbró: ginebró
Granissa: granit
Granhoèr: aranyoner
Garrabusta: arbust

H

Hai: gaig
Higa: figa
Horat: forat
Husta: fusta

I

Ion: mussol
Isolament: Aïllament

J

Jadiment: jaciment
Jordons: jardins

L

Lac: llac
Lauaneta: minina
Lèbe: llebre
Libertat: Llibertat
Limorca: alga

Liri:

Liri: lliri
Lit: ànec
Lòc: Lloc
Lúder: brillar
Lueira: llúdriga

M

Maitiada: matinada
Matarràs: matoll
Milhòc: blat de moro
Mingrana: magrana
Moracars: aigumolls

N

Nauèth: Recent
Nhèu: neu
Nivèu: Nivell

O

Os ròi: os bru

P

Paom: gall fer
Passavèth: babol
Passerat: pardal
Panquèra: mostela
Pèira: pedra
Peirèra: pedrera
Peisheus: pastures
Peishi: peixos
Perditz/Perdic: perdiu
Pibo: pollancre
Picahust: picassoques
Pin: pi
Poric: Pollet
Poth: gall
Prua: pruna

Q

Quauque, quauqua, quauqui...: algun, alguna, alguns
Que: en alguns casos no té traducció i només indica una afirmació. *Que i a un arramat de lengües:* hi ha una bona colla de llengües.

R

Relampit: llamp
Relèu: relleu
Rosèr de ca: gavarrera

S

Sable: arena
Salimana: salamandra
Sanglièr: porc senglar
Sanfoèn: alfals
Sason: estació de l'any
Saumet: ase
Saüquer: Saüc
Sonque: només. *Non existís sonque en...* Només existeix...; *pas sonque:* no només

T

Taishon: teixó
Telh: tell
Teish: teix
Terren: terreny
Telh: til·ler
Tornejar: envoltar
Totun: de tota manera, tanmateix
Transcors: Transcurs
Trauèssa: travessia
Trueita: truita de riu

U

Umiditat: humitat
Usança: costum
Utilisar: utilitzar

V

Varat: fossat
Vèrme: cuc
Vier: venir
Viuer: viure
Vop: guineu

Z

Zòna: Zona

VA DE LENGUA

per Aitor Carrera

Professor de lengua e lingüística occitanes ena Universitat de Lhèida

Trencar e trincar

Que i a un fenomèn que s'ei aperat *distanciacion maximau*. Que consistís a pensar qu'ua forma o ua estructura lingüística ei melhor que non pas ua auta perque ei diferenta dera forma dera lengua sociauments e politicauments dominanta, o en tot cas d'ua auta lengua oficiau qu'ei prenuda coma referéncia. Qu'ei, de hèt, ua ipercorreccion provocada per ua analisi lingüística deficiente. Malerosaments, ué aqueth fenomèn qu'arriba plan soent en aranés, perque er occitan non ei encara ua lengua normau en sòn territòri. Soent que s'a tendéncia a pensar qu'un mot aranés ei pijor qu'un aute tot simplaments perque se semble mès a un mot catalan, o quitaments a un mot castelhan. Mès ei evident qu'er occitan, eth catalan e er espanhòu son lengües gessudes deth latin, e donc qu'an formes que se semblen o que son parières. Que i a gent que pòt pensar qu'era forma "trincar" ei mès aranesa que non pas "trençar" perque "trençar" ei identi-

Que i a gent que pòt pensar que "trincar" ei mès aranés. Mès non ei cap atau.

ca ara forma catalana. Mès non ei cap atau. Aquera conclusion que serie un exemple perfectè de *distanciacion maximau*, d'ipercorreccion. "Trincar" qu'ei justaments ua deformacion de "trençar", que s'emplegue justaments ena zòna mès alonhada deth domeni lingüístic catalan: en terçon des Quate Lòcs. D'exemples coma aqueth que n'i a un pialeràs. Que podem citar, per exemple, eth cas des mots *estiu* e *ostiu*, o ben eth present der indicatiu des vèrbes dera tresau conjugason. En Sallardú o en Vielha que se ditz "servís" o "daurís". Per contra, en Canejan qu'enteneratz "serveish", "daureish" o "excedeish". Evidentaments, aquerò non pòt pas èster un catalanisme.